

*CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI
CU REFERIRE LA DOSAR NR. _____
TERMEN DE SOLUȚIONARE: 26.09.2019*

*DOMNULE PREȘEDINTE,
ONORATĂ CURTE CONSTITUȚIONALĂ,*

Subsemnatul, _____

*și cu domiciliul ales pentru comunicarea actelor procedurale la avocat Adrian Stan,
Timișoara, 30054, Bd. Revoluției 1989 nr. 5, ap. 5,*

având calitatea de parte în cauza ce face obiectul dosarului arătat mai sus,

formulez și depun, *prin avocat ales STAN ADRIAN IOAN*, membru al Baroului Timiș, avocat cu drept de a pune concluzii în fața Curții Constituționale,

NOTE SCRISE

Cu privire la excepția de neconstituționalitate cu a cărei soluționare Curtea a fost investită,

solicitând Curții Constituționale, prin Decizie, să admită excepția formulată.

În cererea de sesizare, am apreciat că „dispozițiile art. 469 din Codul de procedură penală sunt neconstituționale în măsura în care, după admiterea cererii de redeschidere a procesului penal, dosarul nu se repartizează judecătorului de cameră preliminară, ci instanței de judecată.”

Ulterior pronunțării Deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 13 din 3 iulie 2017, apreciem că dispozitivul Deciziei de admitere ar impune o reformulare, după cum urmează:

„Dispozițiile art. 469 alin. (3) Cod procedură penală, în interpretarea dată prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 13 din 3 iulie 2017 privind pronunțarea unui Recurs în Interesul Legii sunt neconstituționale”

Prin Încheierea din 24 mai 2017, pronunțată în dosarul nr. _____, Judecătoria Timișoara a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 469 din Codul de procedură penală. Excepția a fost ridicată de

subsemnatul _____, în cauza cu obiect rejudecare după redeschiderea procesului penal.

1. CU PRIVIRE LA ADMISIBILITATEA EXCEPȚIEI

Referitor la **condițiile de admisibilitate ale excepției formulate, ce urmează a fi analizate prioritar de Curtea Constituțională**, subsemnatul consider că acestea sunt îndeplinite.

Din interpretarea disp. art. 29 alin.1,2,3 din Legea nr. 47/1992, rezultă că în primă fază pentru sesizarea Curții Constituționale cu o excepție de neconstituționalitate iar mai apoi, în analiza proprie a Curții, trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

excepția să fie invocată în cadrul unui litigiu aflat pe rolul unei instanțe judecătorești sau de arbitraj comercial;

excepția să aibă ca obiect neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare;

norma vizată de excepție să aibă legătură cu soluționarea cauzei și

norma să nu fi fost constatată ca fiind neconstituțională printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale.

Din această perspectivă consider ca fiind îndeplinite cumulativ cele patru condiții impuse de dispozițiile legale. Astfel, excepția este aptă a depăși filtrul de admisibilitate propriu al Curții Constituționale.

1. pe rolul Judecătoriei Timișoara a existat la momentul sesizării o cauză penală, în faza rejudecării după admiterea cererii de redeschidere a procesului penal, în temeiul art. 466 și următoarele Cod procedură penală

2. excepția privește o dispoziție dintr-o lege în vigoare - *art. 469 din Codul de procedură penală.*

Chiar dacă articolul legal arătat este format din mai multe alineate, apreciez că indicarea unui anume alineat dintre acestea nu este absolut necesară prin prisma admisibilității în principiu. Interpretarea în ansamblu a art. 469 CPP așa cum este el în vigoare în prezent, prin folosirea expresiilor *instanța* și prin *lipsa referirilor la faza camerei preliminare* duc la *concluzia neechivocă* (confirmată și de doctrina și practica judiciară) în sensul că *rejudecarea dosarului va începe cu judecata în primă instanță, fără a parcurge faza camerei preliminare.*

După hotărârea în RIL nr. 13/2017, apreciem că excepția trebuie să se refere la art. 469 alin. (3) Cod pr.penală.

3. norma vizată de excepție are legătură cu soluționarea cauzei, Judecătoria Timișoara fiind chemată a rejudeca un proces penal, după admiterea cererii de redeschidere a acestuia, potrivit dispozițiilor legale privitoare la judecata în primă instanță, fără

parcursarea fazei de filtru a camerei preliminare prevăzute de art. 342 și următoarele Cod pr.penală.

4. nu s-a statuat asupra neconstituționalității dispoziției arătate printr-o decizie anterioară a instanței de contencios constituțional.

O observație mai amplă se impune a fi efectuată din punct de vedere al soluției pronunțate de completul Înaltei Curți de Casație și Justiție, după sesizarea din prezentul dosar, prin Decizia în Recurs în Interesul Legii nr. 13/2017.

Prin această decizie, instanța supremă a statuat că ***„în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 469 alin. (3) din Codul de procedură penală, în urma admiterii cererii de redeschidere a procesului penal pentru persoanele condamnate judecate în lipsă, cauza se reia din faza judecării în primă instanță.”***

În considerentele deciziei antereferte, s-a apreciat că „admiterea cererii de redeschidere a procesului penal atrage desființarea de drept a hotărârii de condamnare, cu consecința reluării judecării din fața instanței de fond. Prin desființarea hotărârii de condamnare nu se accede la faza camerei preliminare, închisă definitiv printr-o hotărâre anterioară și distinctă celei desființate de drept, ce nu poate fi cenzurată într-o fază procesuală succesivă sau ulterioară. Această soluție rezultă din aplicarea principiului separației funcțiilor judiciare în procesul penal (art. 3 din Codul de procedură penală), funcția de verificare a legalității trimiterii în judecată fiind distinctă de funcția de judecată și finalizată prin hotărâre ce nu antamează soluția acțiunii penale și, ca urmare, nu există nicio rațiune de a se extinde efectele desființării în procedura redeschiderii procesului penal și asupra acesteia.

Înalta Curte mai reține că: „din cuprinsul considerentelor acestei decizii amintim că: prin noțiunea de proces penal utilizată în denumirea căii extraordinare de atac a redeschiderii procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate se înțelege faza de judecată, prin folosirea metodei interpretării restrictive legiuitorul urmărind să asigure posibilitatea reluării, în condițiile legii, a judecării cauzei, din analiza dispozițiilor art. 466 alin. (1) și (5) din Codul de procedură penală rezultând că pot fi supuse acestei proceduri extraordinare doar hotărâri penale definitive: hotărâri de condamnare, hotărâri de renunțare la aplicarea pedepsei și hotărâri de amânare a aplicării pedepsei, prin intermediul cererii de redeschidere a procesului penal putându-se critica, exclusiv, hotărâri definitive prin care se rezolvă fondul cauzei (condamnare, renunțare la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei), persoana condamnată în lipsă putând contesta nu atât soluția definitivă pronunțată în cauza sa, cât mai ales procedura de desfășurare a judecării în lipsa sa, prin înfrângerea principiilor contradictorialității, nemijlocirii, reguli de bază ale judecării.

Totodată, art. 466 alin. (1) din Codul de procedură penală evidențiază existența unui proces penal cu o acțiune penală pusă în mișcare, situație specifică unei cauze care se judecă în primă instanță sau în calea ordinară de atac, iar prin modalitatea de reglementare, redeschiderea procesului penal nu poate fi extinsă la toate categoriile de procese (contestație în anulare, revizuire, alte cereri), interpretarea contrară conducând la o suprapunere a acestei proceduri speciale peste alte proceduri (categorii), de asemenea, cu caracter special, ce ar periclita principiul autorității de lucru judecat”.

Se mai punctează că: „de altfel, toate argumentele referitoare la ascultarea inculpatului ori contestarea probelor și, în final, respectarea dreptului la un proces echitabil își găsesc soluția și rezolvarea în reluarea judecății din faza instanței de fond.”

Apreciem că interpretarea dată normei legale de instanța supremă prin mecanismul de asigurare a practicii unitare are un alt scop decât controlul de constituționalitate, acesta neputând constitui un fine de neprimire a excepției din dosarul pendinte.

Mai mult decât atât, o serie de decizii ale instanței de control constituțional au invalidat interpretări anterioare ale Înaltei Curți, pronunțate prin Recurs în Interesul Legii ori prin hotărâri prealabile.

S-a arătat că instanța de contencios constituțional este competentă să realizeze o astfel de analiză devreme ce ***„deturnarea reglementărilor legale de la scopul lor legitim, printr-o sistematică interpretare și aplicare eronată de către instanțele judecătorești sau de către celelalte subiecte chemate să aplice dispozițiile de lege, poate determina neconstituționalitatea acelei reglementări”*** (Decizia nr. 336 din 30 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 342 din 19 mai 2015). S-a mai statuat că „independent de interpretarea pe care jurisprudența a dat-o normei supuse controlului de constituționalitate, Curtea va analiza prevederile art. 235 alin. (1) din Codul de procedură penală prin raportare la dispozițiile constituționale și convenționale invocate și ***va conferi textului criticat interpretarea care îl face compatibil cu Legea fundamentală și Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.***”

De asemenea, o decizie prin care Curtea Constituțională a invalidat interpretarea dată de Completul pentru dezlegări de drept al instanței supreme privește modul de aplicare în timp al legii mai favorabile. Astfel, dacă prin decizia nr. 2 din 14 aprilie 2014 (publicată în Monitorul Oficial cu nr. 319 din 30 aprilie 2014), completul specializat al Curții de Casație și Justiție a stabilit cu titlu de principiu obligatoriu că, în aplicarea art. 5 din Codul penal, prescripția răspunderii penale este o instituție de drept penal autonomă față de instituția pedepsei, ulterior, prin decizia nr. 265/2014, Curtea Constituțională a dat o soluție contrară interpretării anterioare, statuându-se că „dispozițiile art. 5 din Codul penal sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea dispozițiilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile”.

Cele de mai sus sunt doar câteva exemple care confirmă faptul că jurisprudența Curții Constituționale permite soluționarea unor excepții de neconstituționalitate în sens contrar unei statuări anterioare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, sau în sens contrar unei practici judiciare statornicite.

2. OBIECTUL CRITICILOR DE NECONSTITUȚIONALITATE

Redăm în cele de mai jos dispozițiile legii fundamentale pe care le considerăm încălcate:

Potrivit art. 1 alin. (5) din Constituția României, ***„în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.”***

Potrivit art. 16 alin. (1) din Constituție, „Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”.

Norma privind *egalitatea în fața legii* este încălcată de textul pe care îl considerăm neconstituțional, deoarece conduce la o inechitate în sensul că diferențiază cetățenii în funcție de participarea lor la procesul penal. Or, persoana care recepționează personal actul de sesizare ar trebui să se afle în aceeași situație cu cel care nu l-a recepționat, dar a dobândit ulterior dreptul la a-i fi primite apărările.

Curtea a mai statuat cu titlu de principiu că „*deși desfășurarea procesului în lipsa acuzatului nu este în sine incompatibilă cu art. 6, o denegare de justiție se produce în mod inevitabil în cazul în care o persoană judecată în lipsă nu poate solicita ulterior instanței de judecată să o audieze și să reexamineze cauza sa atât în fapt, cât și în drept*”.

Situația persoanei față de care s-a admis redeschiderea unui proces ar trebui să fie aceeași cu a oricărei persoane trimisă în judecată, în sensul parcurgerii fazei procesuale prevăzută de art. 342 și urm. Cod procedură penală. Egalitatea în fața legii este încălcată prin nerepunerea persoanei dintâi în situația ce urmează firesc procedural sesizării instanței cu rechizitoriul, cu consecințele ce decurg din aceasta.

Potrivit art. 20 din actul fundamental, „*Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.*”

În considerarea acestui principiu, articolul 469 alin. (3) Cod procedură penală, astfel cum a fost interpretat prin RIL nr. 13/2017, prevede o limitare nejustificată a dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 al Convenției de la Roma, textul constituțional antereferit obligând aplicarea prioritară a Tratatului privind drepturile omului. Dreptul la un proces echitabil este încălcat atunci când cel judecat în lipsă este privat de dreptul de a contesta legalitatea instrucției penale ce s-a desfășurat în lipsă împotriva sa.

Argumentul că probele ar putea fi readministrare în faza de judecată în temeiul art. 374 al. 7-8 Cod procedură penală, adus și în RIL nr. 13/2017 (partea finală a considerentelor) nu poate să prevaleze, deoarece *readministrarea probelor în condițiile de contradictorialitate în cursul fazei de judecată este diferită de analiza specifică legalității administrării acestora*, ce poate fi realizată doar de judecătorul de cameră preliminară.

Potrivit art. 21 alin. (3) din Constituție, „*Părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.*”

Astfel, dreptul la un proces echitabil, prevăzut și de norma internă este încălcat în situația în care o persoană nu mai poate critica legalitatea administrării probelor și a efectuării

actelor procedurale într-un proces penal la care nu a participat *ab initio*. Argumentele noastre de mai sus sunt aplicabile.

În susținerea caracterului echitabil al reluării procesului penal din faza de cameră preliminară stau în opinia noastră și cele reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 802/5 decembrie 2017, prin care s-a constatat că *„soluția legislativă cuprinsă în art. 345 alin. (1) din Codul de procedură penală, care nu permite judecătorului de cameră preliminară, în soluționarea cererilor și excepțiilor formulate ori excepțiilor ridicate din oficiu, să administreze alte mijloace de probă în afara oricăror înscrisuri noi prezentate este neconstituțională.”*

Potrivit art 24. al. (1) din Constituția României, *„Dreptul la apărare este garantat.”*

Prin omiterea fazei de cameră preliminară este încălcat și dreptul la apărare, deoarece *criticarea legalității probelor administrate în faza anchetei se circumscrie exercitării unei apărări concrete și efective*, or, acest drept este restrâns în mod nejustificat de norma de la art. 469, astfel cum aceasta a fost interpretată de Decizia RIL nr. 13/2017.

Potrivit art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, *„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.”* Art. 8 din Codul de procedură penală reia aceste dispoziții.

Interpretarea dispozițiilor criticate mai sus referitoare la lipsa reluării fazei camerei preliminare în situația rejudecării procesului penal după redeschidere încalcă și jurisprudența anterioară a Curții Constituționale statuată prin deciziile referitoare la procedura prevăzută de art. 342 și următoarele Cod pr.penală.